

PLA DE DRETS HUMANS DE CATALUNYA

#ÀgoraDeDrets

Identificació de l'acte/taller/fòrum de debat

AGORA DELS DRETS HUMANS I LA LLEI DE LA SEGONA OPORTUNITAT. Terrassa, abril i maig 2019.

Responsable de la relatoria

Miquel Angel Salazar

Observacions sobre la iniciativa, el contingut i l'abast del Pla de Drets Humans de Catalunya en general

Grup de treball de l'Àgora: Rosa María Juny (Directora Fundació Pimec), Araceli Ortega (advocada), Joan Tamayo (advocat), Miquel Angel Salazar (Economista-advocat), Joan Alegre (advocat), Mar Varea (Estudiant de dret), Mireia Pérez (estudiant de Relacions Laborals), Dolors Teulé (advocada), Itziar Ruedas (Responsable Jurídica PIMEC), Beta Marquès (Síndica de Greuges de Terrassa), Mireia Labarias (advocada), Miriam Magdalena (advocada).

Observacions relatives a la situació del dret o drets objecte de debat en aquesta #ÀgoraDeDrets

La sessió de treball es va enfocar per tal de analitzar i debatre respecte a la vinculació i relació d'alguns drets humans recollits a la Carta Europea de Drets Humans a la Ciutat i la Llei de la Segona Oportunitat.

Llei de la Segona Oportunitat.

En aquest sentit es van escollir els següents drets:

- 1.- Dret al treball.
- 2.- Dret a l'accés a la justícia.
- 3.- Dret a un consum responsable i respectuós amb els drets humans.

1.- Dret al treball

En aquest sentit es va exposar el document que es va preparar per part de la Sindicatura de Greuges de Catalunya.

Es va parlar de que la situació de sobre endeutament que es dona en moltes situacions personals, ja en el espai del treball, dona peu a que es provoquin situacions de risc de treball irregular, en tant en quant poden donar-se situacions d'embargaments continus que comporten absències de cotitzacions, salaris per sota de mínims, i inclús absència de contracte. Tot això porta lligat un inici de desequilibri en la relació laboral entre empresa i treballador, que donaria lloc a una evolució del treball irregular.

Àrees de reflexió per desenvolupar: dignitat, salari, condicions i protecció davant de la exclusió social pels deutes.

2.- Dret a l'accés a la justícia

En aquest àmbit es va parlar de que poder accedir a la justícia es necessita treballar dos aspectes:

- a) Tenir la informació correcte i adequada.
- b) Accedir a l'assistència d'advocat per tenir el consell d'un jurista, tan el puguis pagar como no.

I va ser en el debat que es va posar de manifest la manca de informació i de regulació, no només de la pròpia norma sinó en un espai més ampli en quant a la formació responsable en l'àmbit del crèdits, les finances i les obligacions.

Es va fer una conclusió molt significativa que significa que el dret no ve sol, per tant hi ha una obligació de la administració en l'accés a la informació i per tant a la justícia.

Es per tant evident que l'administració de Justícia Local es basa en promoure la millora d'accés dels ciutadans al Dret i la justícia.

Es podria demanar que es ajuntament com a vehicle de accés primari del ciutadà a la justícia estigui governat des d'un punt de vista de la Carta de Drets Humans.

En el mateix sentit es va copsar que existeix una barrera d'entrada a la aplicació de la Llei de la Segona Oportunitat, doncs s'ha de disposar d'un fons econòmic per tal de pagar l'inici de la mediació: notari, cambra de comerç, i mediador.

En l'àmbit del servei de l'advocacia, s'ha de tenir en compte que no es preceptiu l'advocat i procurador fins al moment final de l'aplicació del mecanisme de la segona oportunitat, però a Catalunya, existeix la justícia gratuïta pels dos moments del procediment, l'extrajudicial i el judicial si s'escau.

Treball de canvis normatius per incloure el inici de procediment del mecanisme de la llei de segona oportunitat en el propi àmbit judicial, de forma que s'eviti el cost de nomenament de mediador.

Va resultar important copsar com la norma concreta de L20 no és explicada als entorns de la formació universitària del àmbit del dret.

Connexió entre tots els operadors jurídics: administradora concursals, advocats, i jutges.

3.-Dret a un consum responsable i respectuós amb els drets humans

En aquest sentit, es va parlar com a eix central de la relació d'aquest dret amb la Llei de Segona oportunitat en tant e quant que si es treballa amb la idea d'un consum moderat, informat, reflexiu i conscient, s'ha de poder copsar com s'evita un sobre endeutament familiar.

Es veu una manca d'informació i d'estudi estadístic respecta a incompliments de la vulneració de consum responsable. També falta un impuls decidit i ferm en quant a la divulgació de les característiques de consum responsable, dintre d'una societat basada en el crèdit.

Observacions relatives a les Mesures del Pla de Drets Humans

- Quines modificacions suggeriu? Per què?

Àrees de reflexió per desenvolupar: dignitat, salari, condicions i protecció davant de la exclusió social pels deutes.

Propostes:

- La primera és establir uns límits als bancs quant a la seva facultat de concedir préstecs. Creiem que s'han de limitar aquestes facultats, sense que el banc pugui concedir ni préstecs ni micro préstecs a persones que no compleixin amb determinats requisits, com per exemple que no cobri una quantitat X, que en el CIRBE tingui un deute que superi ja de X, que fent els càlculs necessaris, el préstec superi el que la persona no podria cobrar en X temps o que, calculant el que cobra en un any es prevegi que la persona no pugui complir ni amb la meitat o fins al 40% del préstec.

- Quines mesures afegiríeu? Per què?

- Limitació i control d'ofici dels crèdits pre concedits. Sobretot en el cas d'impagament dels mateixos, per tal de iniciar una evolució a la cultura del compliment amb les obligacions que es fonamenti també en la concessió responsable del crèdit. En aquest sentit de forma molt específica i jurídica, pel cas de que s'hagués d'aplicar la norma de la segona oportunitat, el crèdit que estigui impagat però que no sigui causa d'una concessió responsable, tingui una qualificació concursal de subordinat per tal de penalitzar la seva prioritat al cobrament.
- També creiem que és molt important la formació de les persones quant a préstecs, conceptes econòmics més complexos... tenint clients que entren en una segona oportunitat, i l'origen del seu deute és per avals o per confiar en X persona per a posar al seu nom una empresa, traspasant-li tots els deutes i totes les obligacions en el cas de fracassar l'empresa, creiem que és necessari que les persones que vulguin crear una empresa, sigui SL, SA, SAU... o fins i tot persones que vulguin entrar al món empresarial i aquest sigui desconegut per aquelles, se'ls doni opció a realitzar un petit curs (que sigui gratuït o amb un cost molt molt baix) per a conèixer de les conseqüències dels avals, els micro préstecs, l'impagament de les quotes d'un préstec, les estratègies dels bancs.
- Promoure la creació d'una figura que seria l'agent de la insolvència. Podria ser una figura individual o col·legiada (desenvolupada des de una organització: sindicats, patrona, Cambra, Ajuntament.....)De forma que la pròpia Administració pogués aportar recursos per tenir un espai i uns professionals formats en l'àmbit de la economia i del dret que permetin assessorar i guiar en cassos d'insolvència, des d'un primer moment de risc, per evitar situacions de deixadesa i ofuscació que porten a un espai de negació i depressió.
- Dotació de recursos públics a través d'assignació directe a les corporacions col·legials de professionals i d'incentius fiscals a través de organismes privats per tal de promoure i divulgar la norma de la segona oportunitat amb un doble sentit:
  - Fer conèixer una norma que és beneficiosa per la societat, perquè exonerar deutes pot significar una nova oportunitat de entrar al sistema econòmic i evitar la economia submergida.
  - Prendre consciència en els dos vertents, tant de deutor com de creditor que davant d'un sobre endeutament passiu existeix una oportunitat de poder reiniciar. Voldrà dir que en els moments previs, serem més exigents tan a l'hora de demanar crèdit com de concedir-lo.
  - Divulgar tot l'anterior en una base i fonament de la cultura de compliment de les obligacions com a qüestió prèvia i transversal. Però alhora treballar per erradicar l'estigma del fracàs per no poder atendre els deutes.
- Dotació de recursos per desenvolupar un observatori que permeti analitzar les dades de la aplicació de la normativa, des de una perspectiva tècnic-jurídica i sociològica.

Es a dir dotar de recursos de la Conselleria de Justícia per poder extractar dades de detall dels procediments que permetin la millora de la aplicació normativa i consensuar criteris.

- Quines mesures suprimiríeu? Per què?

- Quins actors creieu que s'hauria de tenir en compte per la implementació d'aquest dret i d'aquestes Mesures?

- En aquest sentit es podria treballar en el sentit de incorporar processalment, la sol·licitud del mediador de l'Acord Extrajudicial de pagaments en l'àmbit ja judicial del Mecanisme de la Llei de la Segona Oportunitat. D'aquesta manera es trencaria la barrera primera d'accés a la sol·licitud de mediació concursal que implica un pagament al notario o la Cambra de Comerç, que impossibilita l'accés a la justícia que aporta aquest procediment a moltes persones que el necessitarien aplicar però no disposen de recursos.

Connexió entre tots els operadors jurídics: administradora concursals, advocats, i jutges.

- Quins àmbit i/o sectors de l'Administració creieu que haurien d'estar més implicats en l'execució de les mesures?

Es va fer una conclusió molt significativa que significa que el dret no ve sol, per tant hi ha una obligació de la administració en l'accés a la informació i per tant a la justícia.

Es per tant evident que l'administració de Justícia Local es basa en promoure la millora d'accés dels ciutadans al Dret i la justícia.

Es podria demanar que es ajuntament com a vehicle de accés primari del ciutadà a la justícia estigui governat des d'un punt de vista de la Carta de Drets Humans.

- Quins haurien de ser els eixos prioritaris per tal de fer un seguiment del compliment de les mesures?

Propostes:

- La primera és establir uns límits als bancs quant a la seva facultat de concedir préstecs. Creiem que s'han de limitar aquestes facultats, sense que el banc pugui concedir ni préstecs ni micro préstecs a persones que no compleixin amb determinats requisits, com per exemple que no cobri una quantitat X, que en el CIRBE tingui un deute que superi ja de X, que fent els càlculs necessaris, el préstec superi el que la persona no podria cobrar en X temps o que, calculant el que cobra en un any es prevegi que la persona no pugui complir ni amb la meitat o fins al 40% del préstec.
- Limitació i control d'ofici dels crèdits pre concedits. Sobretot en el cas d'impagament dels mateixos, per tal de iniciar una evolució a la cultura del compliment amb les obligacions que es fonamenti també en la concessió responsable del crèdit. En aquest sentit de forma molt específica i jurídica, pel cas de que s'hagués d'aplicar la norma de la segona oportunitat, el crèdit que estigui impagat però que no sigui causa d'una concessió responsable, tingui una qualificació concursal de subordinat per tal de penalitzar la seva prioritat al cobrament.
- Obligar a les entitats que concedeixen crèdits a comprovar la capacitat i autonomia de la voluntat del sol·licitant del crèdit. Sobretot en els casos de crèdits donats de forma telemàtica.

- Concedir ajudes per al pagament dels tràmits necessaris per a la segona oportunitat, això és, notari, advocat, mediador concursal, AC
- En aquest sentit es podria treballar en el sentit de incorporar processalment, la sol·licitud del mediador de l'Acord Extrajudicial de pagaments en l'àmbit ja judicial del Mecanisme de la Llei de la Segona Oportunitat. D'aquesta manera es trencaria la barrera primera d'accès a la sol·licitud de mediació concursal que implica un pagament al notario o la Cambra de Comerç, que impossibilita l'accès a la justícia que aporta aquest procediment a moltes persones que el necessitarien aplicar però no disposen de recursos.
- Creiem que s'hauria d'imposar un impost als bancs, que ajudés a pagar aquests primers tràmits, que a la fi, són els qui creen les situacions que comporten l'endeutament de persones.
- També creiem que és molt important la formació de les persones quant a préstecs, conceptes econòmics més complexos... tenint clients que entren en una segona oportunitat, i l'origen del seu deute és per avals o per confiar en X persona per a posar al seu nom una empresa, traspasant-li tots els deutes i totes les obligacions en el cas de fracassar l'empresa, creiem que és necessari que les persones que vulguin crear una empresa, sigui SL, SA, SAU... o fins i tot persones que vulguin entrar al món empresarial i aquest sigui desconegut per aquelles, se'ls doni opció a realitzar un petit curs (que sigui gratuït o amb un cost molt molt baix) per a conèixer de les conseqüències dels avals, els micro préstecs, l'impagament de les quotes d'un préstec, les estratègies dels bancs.
- Les sentències que permeti l'exoneració dels deutes haurien d'incloure a obligatorietat de formació en l'àmbit creditici. Es la fórmula que permetrà ser un deutors responsables. La formació en qüestions creditícies hauria de ser part de les
- Relacionat amb la línia de vincular la Llei de la Segona Oportunitat amb el Dret a l'Habitatge, es pot treballar en la línia de donar a conèixer la possible aplicació d'aquests drets als deutors sotmesos a un procediment concursal per a així avançar en l'intent deliberat d'aplicar les normes protectores del deutor hipotecari també a aquest col·lectiu de deutors.

I dotació de recursos per desenvolupar investigació social per analitzar sociològicament i acadèmicament les implicacions de la norma en quant a:

- Aprenentatge financer
- Relació entre salut i situacions d'endeutament
- Relacions entre economia submergida i endeutament universal (per tota la vida)
- Previsió dels efectes d'un servei d'insolvència des de la pròpia Administració Pública.
- Implicació de l'ensenyament de la norma i els seu perímetre de efectes a la ESO, Batxillerat, Graus i universitat, per superar la idea del estigma del fracàs.